

голѣми пазарни центрове на богати околни села. Въ Разградъ, обаче, търговията е била предимно въ български ржце, докато въ Провадия—въ ржцетѣ на дубровчанитѣ.

Най-старитѣ сведения за търговията въ Разградъ и неговитѣ стопански връзки съ другитѣ български земи произхождатъ отъ края на 16 в. и се намиратъ въ дубровнишкия архивъ и въ търговската книга на дубровчанина Бенедето Рести отъ София, въ която сж дадени сравнително изобилни данни за търговията на Разградъ.

Търговецътъ Рести, по подобие на другитѣ дубровчани, които изнасяли въ голѣми количества кожи, е избиралъ 1—2 пункта изъ българскитѣ земи, гдето ценитѣ на кожитѣ сж били най-низки. Докато мнозина дубровчани предпочитали Провадия, Рести избралъ за първостепенни пунктове за износа на кожи градоветѣ Разградъ и Силистра. Отъ неговата търговска книга научаваме, че той основалъ своя кжща въ Разградъ (*casa di Hrasgrad*¹⁾), която обединила около себе си твърде много български търговци-експортиори на кожи. Такива били Дѣдо Пенковъ²⁾, Андрея Стояновъ и синъ му Петъръ³⁾, Гошо Кановъ, Стоянъ Стамовъ⁴⁾, Кано Кустовъ⁵⁾, Лека Гьока⁶⁾ и др. Всички тѣзи търговци продавали на Рести всѣкакъвъ видъ кожи⁷⁾, срещу които закупували разни видове манифактурни стоки⁸⁾.

Стокитѣ, които се изнасяли отъ Разградъ, се изпращали за Дубровникъ и Анкона, по сжщото направление, по което се изнасяли кожитѣ отъ Силистра и Провадия. Отправяни сж, обаче, транспорти и за Цариградъ⁹⁾, както и други такива — презъ Дупница за Дубровникъ¹⁰⁾.

Кога сж оседнали първитѣ дубровчани въ Разградъ, не е известно. Вѣроятно презъ цѣлия 16 в. въ града сж идвали по търговия дубровчанитѣ отъ Провадия и Силистра, като сж преседявали само по нѣколко дни. Едва презъ 17 в. въ Разградъ се е образувало първото ядро отъ дубровнишки колонисти. Затова и въ книгата на Рести не сж споменати търговци-дубровчани, които да сж живѣли постоянно въ Разградъ. Среща се името на нѣкой си Радо Гйоргевичъ, който е посредничилъ въ нѣколко доставки на стоки¹¹⁾. Не е указано, обаче, че той е билъ жителъ на Разградъ. Едва презъ 1626 г. въ единъ докладъ на антиварския архиепископъ Мазареки се казва, че въ Разградъ, по подобие на Никополъ, Русе, Шуменъ и др., сж идвали дубровчани да закупуватъ кожи за износъ¹²⁾.

¹⁾ Resti, fol. 13.

²⁾ „Dedo Pencov di Hrazgrad“ fol. 17.

³⁾ п. т. f. 39, 49, 64.

⁴⁾ п. т. f. 61.

⁵⁾ п. т. f. 142.

⁶⁾ „Lecca Giocca di Hrazgrad . . .“ f. 11.

⁷⁾ п. т. f. 17V^o, 18V^o, 29V^o, 34.

⁸⁾ п. т. f. 18, 34, 37, 39, 49.

⁹⁾ п. т. f. 37.

¹⁰⁾ п. т. f. 34. „Addi detto aspri 4262 sono per vittura di pezze 529 da Silistra e Hrasgrad fino Dubnich e da Dubnich fino Gargure . . .“ fol. 49.

¹¹⁾ п. т. f. 37, 49V^o.

¹²⁾ Fermentžin, 31.